

Laia Daura Ferran

EL SENTIMENT DE PERTINENÇA EN
ELS ESTUDIANTS UNIVERSITARIS I
LA SEVA RELACIÓ AMB VARIABLES
ACÀDEMIQUES I EMOCIONALS

TREBALL DE FI DE GRAU

Dirigit per la Dra. Elena Castarlenas Solé

Psicologia

UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI

Tarragona

2025

Índex

1. Introducció	
a. El sentiment de pertinença en estudiants universitaris.....	8
b. El benestar emocional i el sentiment de pertinença.....	10
c. El rendiment acadèmic i el sentiment de pertinença.....	11
d. L'absentisme acadèmic i el sentiment de pertinença.....	12
2. Objectiu/context.....	13
3. Metodologia	
a. Participants.....	16
b. Variables i instruments.....	18
c. Procediment.....	19
d. Anàlisi de dades.....	19
4. Resultats.....	24
5. Discussió.....	29
6. Bibliografia.....	35
7. Annexos.....	36

1. Introducció

El sentiment de pertinença en estudiants universitaris

El sentiment de pertinença es defineix com "*els sentiments de ser part de quelcom, de confort, connexió, respecte, seguretat i importància en un context social*" (Freeman et al., 2007, p. 2). Aquest és "*una necessitat bàsica humana que afecta les identitats socials*" (Freeman et al., 2007, p. 2).

Quan ens centrem en l'àmbit universitari, aquest sentiment de pertinença es defineix com que els estudiants es sentin segurs, acceptats, inclosos i connectats amb el seu ambient educacional (Ahn & Davis, 2020). Més concretament, se centra en el fet que els estudiants sentin suport social al campus, acompanyat de sentiments que incitin a sentir-se connectats i amb experiències de sentir-se cuidats, acceptats, respectats, valorats i importants dins del grup (Tian et al., 2021). Aquest sentiment de pertinença dels estudiants cap a les seves institucions no apareix sol, sinó que té uns factors clau. Cal recordar que el sentiment de pertinença és fonamental per a la cohesió social i per identificar-se amb la comunitat universitària (De Beer et al., 2009).

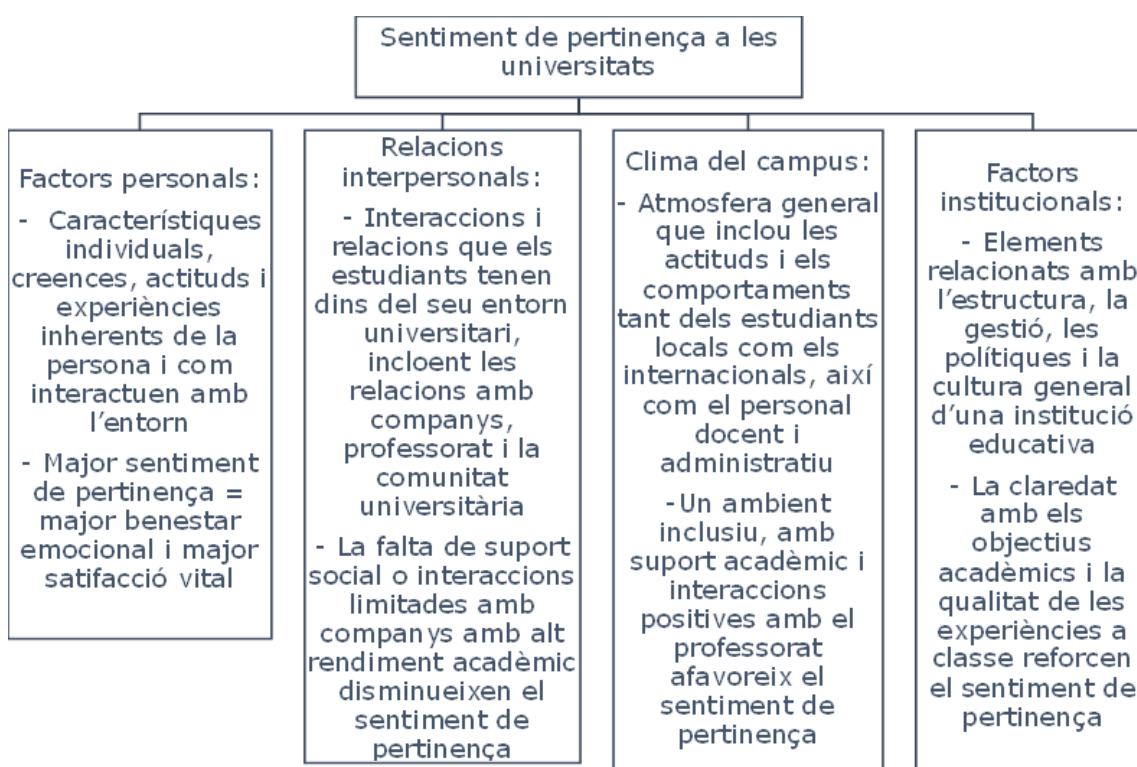

Figura 1. Característiques relacionades amb el sentiment de pertinença.

Dins de tots els aspectes relacionats i que engloben el sentiment de pertinença, trobem els factors personals. Aquest concepte es defineix com les característiques individuals, creences, actituds i experiències inherents de la persona i com interactuen amb l'entorn.

La teoria de l'aprenentatge social ens indica que les persones aprenen a través de l'experiència i l'observació, on el comportament està influenciat per les conseqüències i la percepció que tenen les persones del seu entorn (Bandura, A., 1977). Aquesta teoria està relacionada amb els factors personals; a escala universitària, els estudiants aprenen a tenir èxits acadèmics a través de l'observació d'estratègies d'adaptació dels companys. És clau la capacitat d'autoregulació per al foment de la reflexió i la facilitació de l'aprenentatge en un entorn social positiu (Dukhan, S., 2025). Un entorn social positiu es relaciona amb un sentiment de pertinença major (Hausmann et al., 2009).

Tanmateix, es troba que una identitat científica —concepte que fa referència a la percepció que té un estudiant de si mateix com a part de la comunitat científica— i el sentiment de pertinença estan altament relacionats amb el rendiment acadèmic i la persistència dels estudiants (Dukhan, S., 2025). Relacionat amb els factors personals, trobem que a escala de creences motivacionals, el seu compromís acadèmic i el seu benestar emocional són influenciats positivament quan es senten pertinents a la seva comunitat universitària (Freeman et al., 2007).

En la mateixa línia de factors personals, trobem la regulació emocional, que es defineix com les diferents estratègies individuals que fa servir un individu per monitorar, avaluar i modificar la reacció d'un mateix a les situacions per assolir una meta desitjada (Tavernier et al., 2015). S'ha observat que en els estudiants amb una capacitat de gestió d'emocions, aquesta té influència sobre la satisfacció universitària, el sentiment d'assoliment dels estudiants universitaris i la seva felicitat. És a dir, la regulació emocional és crucial en la relació entre el sentiment de pertinença i l'experiència d'aprenentatge (Tian et al., 2021).

En relació amb els factors personals, trobem el vessant més psicològic. Dins d'aquest vessant, s'ha observat que la síndrome de l'impostor, la depressió i el benestar presenten una interconnexió amb el sentiment de pertinença (Dao et al., 2024). Aquesta correlació entre variables és negativa, és a dir, a major sentiment de pertinença social i acadèmica, menor mostra de síndrome de l'impostor i símptomes depressius. En canvi, la correlació és positiva amb el benestar: a major grau de sentiment de pertinença social i acadèmica, major grau de benestar (Dao Dao et al., 2024).

Tanmateix, la falta de sentiment de pertinença pot tenir efectes negatius significatius quant a la seva satisfacció vital i a la resiliència de l'estudiant (Howard et al., 2023). Fent de nexa, es troba que són majors predictors del sentiment de pertinença dels estudiants el suport institucional que no pas les característiques individuals dels estudiants. Sent les característiques individuals les dades demogràfiques (com gènere, l'ètnia, etc), les característiques psicològiques i acadèmiques (com l'habilitat d'autogestió del temps) i els factors relacionats amb l'experiència de l'estudi (com el suport social dels companys, interacció amb el professorat, etc) (Dao et al., 2024). Les universitats que fomenten un entorn cultural més inclusiu amb pràctiques culturalment rellevants generen un índex major de sentiment de pertinença. Aquest fet no només millora la satisfacció estudiantil, sinó que ajuda a reduir l'abandonament i a millorar els resultats acadèmics (Park et al., 2025).

El segon element clau del sentiment de pertinença són les relacions interpersonals. Aquestes relacions interpersonals universitàries es defineixen com les interaccions i relacions que els estudiants tenen dins del seu entorn universitari, incloent-hi les relacions amb companys, professorat i la comunitat universitària (Leslie et al., 2018).

Les relacions interpersonals tenen relació amb el desenvolupament cognitiu i amb la creació d'un sentiment de creença cap a la universitat. Això s'evidencia en l'estudi on s'observen dos llocs de residència dels estudiants: un situat al costat de la universitat ("*suburban*") i l'altre a les afores de la ciutat ("*township*"). Els que viuen a la "*suburban*" tenen millor interacció amb companys i mentors, se senten més inspirats pel seu entorn i mostren un millor rendiment acadèmic. Mentre que, per altra banda, els estudiants que residien a la "*township*", en tenir una distància major amb la universitat, hi

ha més aïllament, on es crea un moviment polític per denunciar la situació, mostrant un menor sentiment de pertinença i un rendiment acadèmic menor (Leslie et al., 2018).

Aquestes relacions interpersonals en un context universitari impliquen que l'establiment de relacions socials satisfactòries és clau per a l'ajustament dels estudiants. Tanmateix, les interaccions entre els companys i el professorat també tenen una influència positiva en el sentiment de pertinença (Freeman et al., 2007).

En aquestes relacions interpersonals, hi ha alguns estudis publicats que ens indiquen que els estudiants tindran un sentiment de pertinença o altre segons aquests factors. Per exemple, l'estudi de De Beer i col·laboradors (De Beer et al., 2009) ha trobat que els estudiants que pertanyen a ètnies minoritàries o de primera generació tenen un sentiment de pertinença menor que els seus companys. Tanmateix, els estudiants que s'identifiquen amb més d'un grup marginal mostren aquesta tendència, sobretot en programes relacionats amb les ciències matemàtiques, tecnològiques i d'enginyeria. La percepció que els estudiants tenen cap a la diversitat al campus contribueix a augmentar o disminuir aquest sentiment de pertinença (Ovink et al., 2024).

Les relacions interpersonals es poden mostrar alterades negativament quan hi ha una manca de suport per part dels companys i interaccions limitades amb estudiants amb un nivell acadèmic superior al seu propi. Aquest fet genera obstacles per a la creació d'un sentiment de pertinença (Leslie et al., 2018).

Un altre element clau que identifiquem per definir el sentiment de pertinença és el clima del campus. Aquest es defineix com l'atmosfera de la universitat, tenint en compte la percepció dels estudiants vers les seves connexions amb la institució i amb la comunitat en general (De Beer et al., 2009). Té en compte els sentiments dels estudiants d'acceptació, inclusió i pertinença (Omari et al., 2025). Aquest factor té components importants relacionats amb el sentiment de pertinença, que serien les interaccions amb la facultat, com ara les relacions amb el professorat (Freeman et al., 2007), i amb els altres estudiants i membres de la facultat, com els administratius. L'altre component

clau del clima del campus relacionat amb el sentiment de pertinença és la percepció del suport acadèmic (De Beer et al., 2009).

Per altra banda, dins d'aquest element que és el clima del campus, trobem l'ambient del campus. Aquest es defineix com l'atmosfera general que inclou les actituds i els comportaments tant dels estudiants locals com els internacionals, així com el personal docent i administratiu (De Beer et al., 2009). Aquest ambient del campus és clau, ja que si la universitat fomenta un ambient positiu que prioritza la inclusió cultural i l'acció social en els programes i la comparació de recursos, llavors es genera un augment en el sentiment de pertinença dels estudiants (Chen et al., 2012).

Cal destacar que quan aquest clima universitari es percep com a negatiu o hostil per part dels estudiants, aquests tenen més dificultats per adaptar-se acadèmicament, socialment i emocionalment (De Beer et al., 2009). La voluntat que tenen els estudiants per voler retornar al campus, referida a la intenció o desig de l'estudiant de continuar els estudis a la mateixa institució, està influenciada pel sentit de pertinença acadèmic, social i del campus, i la influència d'aquest varia en funció de la seva ètnia, gènere i ingressos familiars, entre altres factors (Ovink et al., 2022).

Per altra banda, observem l'ambient d'aprenentatge com a element lligat amb el sentiment de pertinença. Aquest es defineix com el conjunt de condicions, recursos, interaccions i influències que envolten i afecten el procés d'aprenentatge d'un estudiant. És un element que crea l'atmosfera i l'experiència educativa (De Beer et al., 2009).

L'ambient d'aprenentatge inclou diferents subapartats: l'entorn físic, considerat com les instal·lacions físiques on té lloc l'aprenentatge, com les aules, biblioteques, laboratoris, espais d'estudi i altres zones comunes. Aquestes zones, en funció de la seva accessibilitat o comoditat, afecten la motivació i la concentració dels estudiants (De Beer et al., 2009).

Per altra banda, trobem l'entorn social i psicològic, on s'emmarquen les relacions i interaccions entre els estudiants i professors, amb la seguretat emocional, el nivell de suport percebut i la sensació de pertinença. Aquest aspecte, si es presenta en format positiu, és important perquè fomenta la col·laboració i el respecte mutu (Freeman et al., 2007).

Dins d'aquest ambient d'aprenentatge, trobem també l'entorn pedagògic, on s'inclouen les estratègies d'ensenyament i d'aprenentatge utilitzades, el disseny del currículum, mètodes d'avaluació i manera de presentar els continguts, la capacitat d'adaptar-se i la flexibilitat dels estudiants. També hi ha els recursos i la tecnologia, que es veuen com la disponibilitat i l'accés que hi ha d'aquests, tant llibres com recursos digitals. En darrere terme, se troba la cultura institucional, on es situa la cultura general de la institució educativa, amb les seves polítiques, valors, objectius i manera en com es gestiona. Una cultura que valora l'aprenentatge, la innovació i el benestar dels estudiants millora la seva experiència educativa (De Beer et al., 2009).

Finalment, com a tret important dins del sentiment de pertinença, també trobem els factors institucionals. Aquests es defineixen com els elements relacionats amb l'estructura, la gestió, les polítiques i la cultura general d'una institució educativa. Aquest element és clau per fomentar el sentiment de pertinença dels estudiants universitaris. Tenir un suport institucional pel que fa a polítiques d'accés a recursos, disponibilitat d'habitatge i polítiques de campus és important perquè els estudiants tinguin la sensació d'estar en una universitat compromesa amb un clima positiu i fomentant la participació social (Dao et al., 2024).

Tanmateix, s'ha observat que quan els estudiants senten que la universitat els dona suport, és més probable que desenvolupin un sentiment de pertinença més alt, correlacionat alhora amb una millor salut mental, menys síndrome de l'impostor i major benestar general (Dao et al., 2024).

En la mateixa línia, es troba que la manera en com una institució gestiona les seves pràctiques pedagògiques i socials té un paper clau en el foment del sentiment de pertinença dins del context universitari (Freeman et al., 2007).

Es veu també que la claredat en els objectius acadèmics, percebre que les tasques són útils i importants i que les experiències en classes individuals i les interaccions amb companys o professors són claus per afavorir el sentiment de pertinença (Freeman et al., 2007).

Destaca la importància de crear un espai on l'entorn d'aprenentatge sigui accessible i on es tinguin presents les necessitats dels estudiants per al foment d'un sentiment de pertinença (Tian et al., 2021).

El benestar emocional i el sentiment de pertinença

Un aspecte important dels estudiants universitaris és el seu benestar i com aquest es relaciona amb el sentiment de pertinença. El benestar emocional es defineix com un estat de funcionament psicològic positiu, que engloba conceptes com l'autoacceptació, les relacions positives amb els altres, l'autonomia, el creixement personal, el domini de l'entorn i el propòsit en la vida (Au et al., 2023).

Malgrat que se suggereixi que el benestar dels estudiants pot declinar progressivament al llarg d'un semestre acadèmic (Au et al., 2023), es troba una relació significativa positiva entre el sentiment de pertinença i el benestar dels estudiants (Au et al., 2023; Romeo et al., 2024; Dao et al., 2024). Concretament, s'observa que un major sentiment de pertinença s'associa amb millors resultats de benestar, incloent-hi una reducció d'ansietat i depressió (Au et al., 2023; Romeo et al., 2024; Dao et al., 2024).

En la mateixa línia, a l'estudi de Romeo et al. (2024), on hi ha una mostra de 369 estudiants universitaris, s'observa que el sentiment de pertinença pot explicar aproximadament dos terços de la variància del benestar en els estudiants. En aquest estudi es troba també que el sentiment de pertinença és un factor predictor essencial del benestar; la raó és que les interaccions socials i la freqüència d'aquestes interaccions influeixen en el sentiment de pertinença, que afecta el benestar general (Romeo et al., 2024). Tanmateix, el suport emocional té un impacte directe en el sentiment de pertinença, influenciant alhora el benestar de l'individu. Aquest fet situa la pertinença com a element clau per a l'establiment i el manteniment del benestar dels estudiants (Romeo et al., 2024).

En l'estudi de Howard et al. (2023), on s'estudien 703 adults joves amb experiència en cures alternatives, s'observa que tenir un menor grau de sentiment de pertinença pot portar a taxes més elevades d'ideació suïcida i a una menor satisfacció vital, amb menors nivells de resiliència.

Altrament, en l'estudi de Tian et al. (2021), on hi ha una mostra de 42.104 estudiants universitaris de la universitat privada de la Xina, es distingeix que

els estudiants amb un alt sentiment de pertinença són més propensos a experimentar un millor funcionament psicològic general, afavorint un millor rendiment acadèmic i taxes de finalització universitàries més altes. És important concloure remarcant que la relació entre les dues variables pot ser bidireccional, ja que un major benestar pot conduir a un major sentiment de pertinença, i viceversa (Au et al., 2023)

El rendiment acadèmic i el sentiment de pertinença

Quan parlem d'estudiants universitaris, és inevitable parlar del seu rendiment acadèmic. Aquest es defineix com el conjunt de resultats acadèmics obtinguts per un alumne o per un grup d'alumnes al final d'un període escolar, que fan referència a l'eficàcia d'un procés.

El sentiment de pertinença, definit anteriorment, i el rendiment acadèmic han estat estudiats amb diferents resultats. D'una banda, en l'estudi de Paaes et al. (2025), on van participar 113 estudiants d'informàtica (82 homes i 31 dones), es va analitzar la relació entre l'autoeficàcia escolar i el sentiment de pertinença i com aquests afectaven a les notes del primer quadrimestre de la universitat. Van observar que el sentiment de pertinença no era suficient per poder predir el rendiment acadèmic, mentre que factors com l'autoeficàcia o el rendiment acadèmic previ sí que van predir les notes, amb diferències notables entre gèneres. Aquestes diferències en gènere es van observar a partir que les dones van obtenir unes notes significativament més altes, tot i tenir menor autoeficàcia.

Una variable que s'ha estudiat vers el rendiment acadèmic és el nivell socioeconòmic dels estudiants. En l'estudi de Vázquez et al. (2024), amb una mostra de 2.261 estudiants de la universitat a distància, es distingeix que el sentiment de pertinença actua com a mediador entre el rendiment acadèmic i l'estatus socioeconòmic subjectiu; és a dir, que a major sentiment de pertinença es prediuen majors notes, i l'estatus socioeconòmic està relacionat positivament amb el sentiment de pertinença. Tenir un major estatus socioeconòmic no afecta directament a les notes, però sí a tenir un major sentiment de pertinença.

En matèries més específiques, com seria el cas de la física, trobem l'estudi de Li et al. (2023). En aquest estudi van participar 210 estudiants i es va

comparar l'aprenentatge actiu i el tradicional per veure els efectes que tenien en les estudiants. Els resultats mostren que l'aprenentatge actiu millora el sentiment de pertinença dels estudiants i augmenta el rendiment acadèmic, mentre que l'aprenentatge tradicional disminueix el sentiment de pertinença. S'observa que el sentiment de pertinença actua com a mediador entre l'aprenentatge actiu i els resultats acadèmics, explicant la millora en les notes. En l'aprenentatge actiu, disminueix la distància entre gèneres, augmentant el sentiment de les dones.

S'ha estudiat també la realització de cursos per la universitat amb relació a les interaccions formals amb professors i informals entre companys. En l'estudi de Van Herpen et al. (2020) es va avaluar una mostra de 295 estudiants (58 al grup experimental i 237 al grup control) que van estar sotmesos a un curs preuniversitari d'interaccions formals i informals. A partir del curs, volien observar si es generaven diferències en sentiment de pertinença i rendiment acadèmic. Troben que el programa millora significativament la interacció entre companys i professors, però no s'observa diferència amb el sentiment de pertinença. Sí que s'observa, però, que els estudiants que participen en el curs preuniversitari obtenen millors notes el primer curs d'universitat.

Posant el focus en l'educació actual, també s'ha estudiat com influeix l'aprenentatge per problemes en línia en el sentiment de pertinença i el rendiment acadèmic. En un estudi de Liu et al. (2022), on van participar 44 estudiants (22 al grup amb problemes en línia i 22 al grup d'ensenyament tradicional en línia), es va observar que el grup amb problemes en línia va millorar la seva puntuació en les proves i va millorar el seu sentiment de pertinença, establint connexions més fortes entre companys. Es veu, doncs, que no hi acaba d'haver un consens entre la relació del sentiment de pertinença i el rendiment acadèmic; la seva correlació és favorable, però no acaba de ser del tot clara, i és rellevant, doncs, continuar investigant les seves correlacions.

L'absentisme acadèmic i el sentiment de pertinença

Continuant amb la línia de l'èxit acadèmic, no només és important el rendiment acadèmic, sinó que també hi ha altres factors com l'absentisme acadèmic. Aquest es defineix com la falta d'assistència recurrent o injustificada a classes o activitats educatives per part dels estudiants. L'absentisme acadèmic i el sentiment de pertinença han estat tema d'estudi, ja que les variables podrien correlacionar-se. En l'estudi de Wadesango et al. (2011), on hi havia una mostra de 126 estudiants i on es va buscar identificar les causes i efectes de l'absentisme, es troba que el sentiment de pertinença actua com un factor protector contra l'absentisme; si la institució promou relacions positives, metodologies actives i suport econòmic, pot reduir l'absentisme, ajudant a fomentar una connexió emocional amb la universitat i afavorint la retenció i l'èxit dels estudiants.

A l'estudi de López-Bonilla & López-Bonilla (2015) s'estudia una mostra de 139 estudiants de Turisme de la Universitat de Sevilla. En aquest estudi s'observen els factors determinants de l'absentisme. Es considera que quan els estudiants es senten part d'una comunitat educativa que els valora i els dona suport, la motivació i l'assistència milloren. Aquesta motivació i assistència afavoreixen també, com a conseqüència, el rendiment acadèmic.

S'observa que l'absentisme està relacionat amb un menor aprenentatge i uns resultats acadèmics més baixos. També, que la desconexió emocional de la institució pot derivar en un abandonament precoç si els estudiants no la troben un espai acollidor. Es reitera el que es troba amb anterioritat, perquè el sentiment de pertinença actua com a factor protector contra l'absentisme (López-Bonilla & López-Bonilla, 2015; Majeed et al., 2019).

Observem, doncs, una clara relació entre sentiment de pertinença i absentisme acadèmic, on el sentiment de pertinença actua com un clar factor protector envers l'absentisme, prevenint les conseqüències negatives d'aquest en l'estudiant.

2. Objectius i hipòtesis

Aquest treball de fi de grau té diferents objectius. L'objectiu principal és examinar el sentiment de pertinença que senten els universitaris cap a la seva universitat i relacionar-lo amb les variables emocionals i acadèmiques. Per altra banda, trobem els objectius relacionats amb aquesta primera variable. Els objectius específics són:

- Objectiu 1: Analitzar la relació que té el sentiment de pertinença universitari amb el rendiment acadèmic, el benestar emocional, l'absentisme i el percentatge d'assistència a la universitat. S'espera trobar una relació positiva i significativa entre les puntuacions de la variable sentiment de pertinença, rendiment acadèmic, benestar emocional i assistència a la universitat. En canvi, s'espera que la relació amb l'absentisme sigui negativa i significativa.
- Objectiu 2: Analitzar les diferències de mitjanes de grups entre el sentiment de pertinença universitari amb el grau que s'estudia. Es preveu observar unes puntuacions més elevades de sentiment de pertinença en l'àmbit de coneixement de ciències que en els altres àmbits de coneixement.
- Objectiu 3: Analitzar les diferències de mitjanes de grups entre el sentiment de pertinença universitari i el del lloc on resideix l'estudiant mentre realitza els estudis. S'espera observar unes puntuacions més elevades de sentiment de pertinença en els estudiants que visquin al mateix campus universitari. Per altra banda, es preveu que les puntuacions més baixes entre el sentiment de pertinença i viure en una població diferent de la de la universitat.
- Objectiu 4: Analitzar les diferències de mitjanes de grups entre el sentiment de pertinença i el gènere dels estudiants. Es preveu observar unes puntuacions més elevades de sentiment de pertinença en el gènere femení, i per tant unes puntuacions menors de sentiment de pertinença amb el gènere masculí.

3. Metodologia

Participants

La mostra està formada per un total de 310 estudiants universitaris de grau o màster, dels quals 206 persones s'han identificat amb el gènere femení, 96 amb el gènere masculí, 7 amb el gènere no binari i 1 persona que es considera d'un altre gènere. La mitjana d'edat dels participants és de 21,31 anys (DT = 4,23; rang = 18-54 anys).

Els criteris d'inclusió per poder participar en aquest estudi eren: (1) ser estudiant universitari (de grau o màster) en el moment de respondre el qüestionari; (2) acceptar el consentiment informat abans de realitzar el qüestionari; i (3) comprendre la llengua catalana o castellana.

La Taula 1 recull les variables descriptives dels participants pel que fa al gènere, àmbit de coneixement del grau o màster que cursa cada participant, any del curs acadèmic, lloc de residència durant el curs i percentatge autoinformat d'assistència a les classes de la universitat.

Taula 1. Característiques descriptives dels participants.

Variable	n (%)
Gènere	
Femení	206 (66,45)
Masculí	96 (30,96)
No binari	7 (2,26)
Altres	1 (0,31)
Àmbit de coneixement	
Arts i humanitats	22 (7,28)
Ciències	33 (10,93)
Ciències de la salut	104 (34,43)
Ciències socials i jurídiques	88 (29,14)
Ingeriria i arquitectura	49 (16,23)
Mes d'un àmbit de coneixement	6 (1,99)
Any del curs acadèmic	
Primer	28 (9,03)
Segon	39 (12,58)
Tercer	121 (39,03)
Quart	112 (36,13)
Cinquè	6 (1,94)

Sisè	4 (1,29)
Lloc de residència durant els estudis	
Poble o ciutat diferent a la universitat	125 (40,32)
Pis d'estudiants a la ciutat de la universitat	87 (28,06)
Pis amb la família a la ciutat de la universitat	77 (24,84)
Residència a la ciutat de la universitat	10 (3,23)
Pis sol a la ciutat de la universitat	4 (1,29)
Residència al campus universitari	3 (0,97)
Estudis online	4 (1,29)
Autovaloració percentatge d'assistència a les classes de la universitat	
100-90%	116 (37,42)
90-80%	60 (19,35)
80-70%	50 (16,13)
70-60%	35 (11,29)
60-50%	11 (3,55)
50-40%	9 (2,90)
40-30%	10 (3,23)
30-20%	11 (3,55)
20-10%	2 (0,65)
10-0%	6 (1,94)

El nivell educatiu dels participants és universitari a causa de les característiques de l'estudi. En aquest han participat estudiants de sis àmbits de coneixement. La majoria dels participants (34%) cursen estudis de la branca de les ciències de la salut, seguits d'un 28% de les ciències socials i jurídiques. A la Taula 1 es poden consultar tots els detalls de la resta d'àmbits de coneixement amb nombres de participants i percentatges.

L'enquesta ha estat resposta per alumnes de diverses universitats catalanes, com la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat de Barcelona o la Universitat Autònoma de Barcelona, entre d'altres, i també hi ha una petita mostra d'universitats d'Espanya, com la Universitat de Santiago de Compostela i la Universitat de Gran Canària.

Pel que fa al curs que estan cursant els estudiants, un 39% estaven cursant tercer de carrera, seguits d'un 36% que estaven cursant quart de carrera. El tercer grup més nombrós ha estat amb un 12% de segon de carrera. La resta d'estudiants estan situats en grups més petits que es poden consultar a la Taula 1.

D'aquests estudiants, 306 estudiaven el grau de manera presencial i només 4 estudiants universitaris ho feien en format online.

Pel que fa al lloc de residència dels estudiants durant el curs, trobem que un 40,32% de la mostra (en concret, 125 estudiants) viuen a una ciutat o poble diferent de la seva universitat mentre cursen els estudis. Seguidament, es troben un 28,06% d'estudiants que viuen en un pis d'estudiants a la ciutat de la universitat, i el tercer grup més gran, amb un 24,84% d'estudiants, que viuen en un pis amb la família a la ciutat de la universitat. La resta de grups són molt més reduïts en comparació i es poden consultar els seus percentatges a la Taula 1.

Pel que fa al percentatge de valoració personal d'assistència a les classes, trobem el grup majoritari amb un 37,42% d'estudiants que afirmen que la seva assistència a les classes és d'un 90-100%, seguit d'un 19,35% d'estudiants que consideren que estan entre el 80-89% d'assistència, seguit d'un 16,13% d'estudiants situats entre el 70-79% d'assistència i d'un 11,29% d'estudiants que es situen entre el 60-69% d'assistència. La resta de grups d'estudiants relacionats amb el percentatge d'assistència són molt reduïts quant a la mida de mostra i es poden consultar a la Taula 1.

Els participants han faltat una mitjana de 7,82 dies a la universitat (rang = 0-95 dies). Les notes mitjanes dels estudiants universitaris han estat de 7,2, trobant notes tan baixes com un 4 i notes tan altes com un 10.

Variables i instruments

Variables sociodemogràfiques: es va demanar als participants que informessin de la seva edat, el gènere amb el qual s'identificaven i el lloc de residència mentre cursaven els estudis.

Variables acadèmiques: es va preguntar als participants quin grau o màster estaven cursant, el curs en què estaven matriculats, a quina universitat realitzaven els estudis, quants dies havien faltat a classe en l'últim quadrimestre, una valoració de la seva assistència a classes de la universitat amb un percentatge aproximat i, finalment, la nota mitjana del que portaven a la universitat.

Sentiment de pertinença: per avaluar aquesta variable es va utilitzar l'"Escala de Sentido de Pertenencia Universitaria (ESPU)" (García & De Zárate, 2024). Aquesta escala és un autoinforme format per 10 ítems distribuïts en dues dimensions: integració social i orgull. S'utilitza una escala de Likert de set punts que va des d'1 ("gens d'acord") fins a 7 ("totalment d'acord"). Els ítems s'agrupen en dos factors: integració social i orgull. La dimensió d'integració social fa referència als sentiments dels estudiants respecte als seus companys, al seu nivell d'integració i acceptació i les interaccions socials que mantenen. Mentre que l'orgull fa referència als sentiments d'orgull per pertànyer a la universitat (García & De Zárate, 2024). Alguns exemples d'ítems per integració social són "Tinc molts amics estudiant en aquesta universitat" i per orgull "Els professors mostren interès i compromís en l'aprenentatge dels alumnes".

L'escala ha estat validada en una mostra de 812 estudiants d'una universitat espanyola i ha demostrat tenir bones propietats psicomètriques. En la nostra mostra, l'escala presenta una fiabilitat d'alfa de Cronbach de 0,56.

Benestar emocional: aquesta variable s'ha avaluat amb el qüestionari de Benestar Emocional Subjectiu (EBS) (Calleja & Mason, 2020). Aquesta escala està composta per 20 ítems: els 10 primers valoren la satisfacció amb la vida i els 10 últims l'afecte positiu. Tots els ítems s'avaluen mitjançant una escala de Likert. Els 10 primers ítems s'avaluen de la següent manera: 1 = "En desacuerdo" fins a 6 = "Totalmente de acuerdo". Els 10 últims ítems s'avaluen: 1 = "Mai" fins a 6 = "Sempre". Els ítems s'agrupen en dos factors. El primer, satisfacció amb la vida, fa referència a la dimensió cognitiva-valorativa del benestar subjectiu, on la persona avalua la seva pròpia vida comparant les seves metes desitjades amb les assolides. D'altra banda, l'afecte positiu fa referència a la dimensió emocional del benestar emocional, que implica l'experiència freqüent d'emocions positives (alegria, entusiasme

o pau interior) (Calleja & Mason, 2020b). Alguns exemples d'ítems per satisfacció amb la vida: "M'agrada la meva vida" i per afecte positiu: "Soc una persona feliç".

L'escala ha estat validada en una mostra de 320 estudiants universitaris i ha demostrat tenir bones propietats psicomètriques. En la nostra mostra, l'escala presenta una fiabilitat d'alfa de Cronbach de 0,84

Procediment

Per poder dur a terme el qüestionari i aplicar-lo, primer va ser aprovat pel CEIPSA de la universitat amb el número de referència CEIPSA-2025-TFG-0044.

La mostra es va recollir a través d'un qüestionari de Microsoft Forms. En aquest qüestionari, abans d'iniciar a respondre, a la primera pàgina sortia el consentiment informat de l'estudiant on s'explicaven els objectius de l'estudi, el motiu de l'estudi i els termes que s'acceptaven en fer el qüestionari. Tots els subjectes han utilitzat els tests de mesura en castellà, ja que era la llengua d'aquests. Les preguntes de variables individuals com edat, grau que s'estudia, gènere, dies d'absentisme a la universitat, curs que es cursa i on es viu mentre es cursen els estudis estaven redactades en català i en castellà; els participants podien decidir en quina llengua contestar-les. Un total de 286 persones han respost les preguntes de variables individuals en català i 24 en castellà.

La recollida de mostra es va realitzar a través de diferents plataformes i es van emprar diferents eines. La primera mesura que es va prendre va ser adjuntar l'enllaç de l'enquesta a un missatge de WhatsApp on s'explicava l'estudi, l'objectiu del qüestionari i l'anonimat d'aquest, i es va distribuir a través de contactes. A través de les plataformes també es va distribuir per Instagram a les històries. Fora de les plataformes, es va crear un codi QR i es va dissenyar un cartell on s'explicava l'objectiu del qüestionari i es demanava ajuda als estudiants per a la realització d'aquest. Els cartells van ser impresos i es van penjar per tres campus universitaris de la Universitat Rovira i Virgili: al campus Sescelades, al campus Catalunya i al campus de

Terres de l'Ebre. L'última tècnica que es va emprar per aconseguir mostra va ser fent servir els codis QR, preguntant a dues classes (una de psicologia i l'altra de magisteri) si podien fer l'enquesta escanejant el codi QR durant els descansos de les classes.

Anàlisi de dades

Per a la realització de l'anàlisi de dades s'han utilitzat diferents eines. Per al primer objectiu, que relaciona el sentiment de pertinença amb les variables de rendiment acadèmic, absentisme, benestar emocional i percentatge d'assistència, es van calcular la correlació de Pearson.

Pel que fa al segon objectiu, que consisteix a comparar les mitjanes de les subescales de la variable pertinença segons l'àmbit de coneixement dels estudis cursats, es va portar a terme un ANOVA.

Referent a l'anàlisi del tercer objectiu, es va calcular un ANOVA per examinar si les mitjanes de les subescales de la variable sentiment de pertinença difereixen segons el lloc de residència dels estudiants mentre cursen els estudis.

Pel quart objectiu, es va calcular una t de Student per examinar si les mitjanes de les subescales de la variable sentiment de pertinença difereixen segons el gènere.

4. Resultats

La Taula 2 fa referència als resultats relacionats amb el primer objectiu, on es mostren les correlacions entre la variable de sentiment de pertinença (subescales d'integració social i orgull) i les variables de rendiment acadèmic (nota mitjana), absentisme (dies que han faltat a classe durant el darrer quadrimestre), benestar emocional (escales de satisfacció amb la vida i afecte positiu) i percentatge d'assistència a classe. En aquesta taula es poden observar diferents correlacions significatives.

Pel que fa a la relació entre el sentiment de pertinença i el benestar emocional, s'ha trobat que les puntuacions referents a la integració social

correlacionen positivament amb la satisfacció amb la vida i amb l'afecte positiu. Tanmateix, s'observa com un orgull elevat també correlaciona positivament amb la satisfacció amb la vida i l'afecte positiu. S'accepta la hipòtesi inicial amb la correlació entre les escales de satisfacció amb la vida i d'afecte positiu (referents al benestar emocional) i les escales d'integració social i orgull (indicadores del sentiment de pertinença). Els resultats de la satisfacció amb la vida amb la integració social i l'orgull són respectivament de $r=0,30$ i $r=0,20$, mentre que els resultats de l'afecte positiu amb la integració social i l'orgull són respectivament de $r=0,26$ i $r=0,19$.

D'altra banda, quan es correlaciona la variable de sentiment de pertinença amb el rendiment acadèmic, s'observa una correlació positiva entre les puntuacions referents a la integració social i l'orgull amb la nota mitjana; és a dir, puntuacions més elevades en les subescales d'integració social i orgull es relacionen amb notes mitjanes més altes. S'accepta la hipòtesi inicial amb el resultat de la correlació entre la nota mitjana i l'escala d'integració social i l'escala d'orgull, amb valors de $r=0,126$ i $r=0,201$ respectivament.

Tanmateix, en aquest objectiu també es busca investigar la relació entre el sentiment de pertinença i l'absentisme. Aquesta relació no presenta correlació significativa; no hi ha resultat significatiu entre els dies que es falta a classe en l'últim quadrimestre i les puntuacions en les escales d'integració social i orgull. La hipòtesi inicial queda rebutjada, ja que no hi ha una correlació significativa entre els dies faltats a les classes i les escales d'integració social i orgull, amb puntuacions respectives de $r=-0,056$ i $r=-0,061$.

Finalment, amb aquest objectiu també ens plantegem analitzar la relació entre el sentiment de pertinença i el percentatge d'assistència a l'aula. Es poden observar resultats significatius de correlació entre el percentatge d'assistència i les puntuacions en les escales d'integració i d'orgull. És a dir, el sentiment de pertinença correlaciona positivament amb el percentatge d'assistència: a major percentatge d'assistència, major sentiment de pertinença. La hipòtesi inicial ha estat acceptada a partir dels valors significatius de les escales d'integració social i orgull (referents al sentiment de pertinença) i el percentatge d'assistència a les classes. Els resultats de la correlació de les escales d'integració social i orgull amb el percentatge d'assistència a classe han resultat respectivament en $r=0,150$ i $r=0,185$.

Taula 2. Coeficients de correlació de Pearson entre les variables de sentiment de pertinença, benestar emocional, rendiment acadèmic, dies d'absència a classe i percentatge d'assistència a classe

Variable	1	2
1.Integració social	1	
2.Orgull	.392**	1
3.Satisfacció amb la vida	.302**	.203**
4. Afecte positiu	.246**	.190**
5.Rendiment acadèmic	.126*	.201**
6. Dies absència classe	-.053	-.061
7.Percentatge assistència a classe	.150**	.185**

**La correlació es significativa en el nivell 0,01 (bilateral)

*La correlació es significativa en el nivell 0,05 (bilateral)

La Taula 3 mostra els resultats de l'ANOVA calculat per donar resposta al segon objectiu, relacionat amb la relació entre el sentiment de pertinença universitari i l'àmbit de coneixement del grau o màster que s'estudia. Els graus s'agrupen en àmbits de coneixement: arts i humanitats, ciències, ciències de la salut, ciències socials i jurídiques, enginyeria i arquitectura, i més d'un àmbit de coneixement.

Tenint en compte que l'anàlisi no ha obtingut cap resultat significatiu ($F = 0,60$ en integració social i $F = 1,42$ en orgull, $p > 0.05$), la hipòtesi inicial ha estat rebutjada. Els resultats no mostren significació; per tant, no hi ha diferències significatives pel que fa a les puntuacions mitjanes de les escales d'integració social i orgull entre grups d'àmbits de coneixements.

Taula 3. ANOVA en les variables de sentiment de pertinença i els àmbits de coneixement.

Integració social				
Grup	/ N /	Mitjana /	Desv. Estàndard /	F(P) /
1. Arts i humanitats	22	3,4091	,98653	
2. Ciències	33	3,6424	,85405	
3. Ciències de la salut	104	3,8346	,62903	,600 (,905)
4. Ciències socials i jurídiques	88	3,6955	,84960	
5. Ingeriria i arquitectura	49	3,7878	,75764	
6. Mes d'un àmbit de coneixement	6	4,1667	,73121	
Orgull				
Grup	/ N /	Mitjana /	Desv. Estàndard /	F(P) /
1. Arts i humanitats	22	3,3364	,83583	
2. Ciències	33	3,3455	,71111	
3. Ciències de la salut	104	3,3385	,67354	1,423 (,119)
4. Ciències socials i jurídiques	88	3,3182	,62781	
5. Ingeriria i arquitectura	49	3,3265	,69365	
6. Mes d'un àmbit de coneixement	6	4,3000	,41473	

La Taula 4 mostra els resultats de l'ANOVA calculada per donar resposta al tercer objectiu, que buscava estudiar si hi havia diferències en les mitjanes de les subescales que avaluen el sentiment de pertinença en funció del lloc de residència de l'alumnat durant el curs (viure amb la família a la ciutat de la universitat, viure en una altra ciutat o poble diferent de la universitat, viure en una residència al campus universitari, viure en una residència a la ciutat de la universitat, viure en un pis d'estudiant a la ciutat de la universitat, viure sol en un pis a la ciutat de la universitat, estudiar en línia).

Tal com es pot observar, aquesta anàlisi no ha obtingut cap resultat significatiu; és a dir, les mitjanes de les subescales no difereixen entre els grups segons el lloc de residència de l'estudiant mentre està cursant els estudis ($F = 1,08$ i $F = 0,40$, $p > 0.05$). La hipòtesi inicial ha estat rebutjada perquè no s'han trobat diferències entre grups.

Taula 4. ANOVA de les variables de sentiment de pertinença i el lloc de residència durant els estudis.

Integració social					
Grup	/ N /	Mitjana /	Desv. Estàndard /	F(P)	/
1. Pis d'estudiants a la ciutat universitària	87	3,6161	,83036		
2. Pis amb família a la ciutat universitària	77	3,7844	,74746		
3. Pis sol a la ciutat universitària	4	3,8500	1,06301		
4. Ciutat diferent de la universitat	125	3,8208	,76404	1,079 (0.375)	
5. Residència a la ciutat universitària	10	3,7600	,51467		
6. Residència al campus universitari	3	3,5333	,64291		
7. Online	4	3,1500	,50000		

Orgull					
Grup	/ N /	Mitjana /	Desv. Estàndard /	F(P)	/
1. Pis d'estudiants a la ciutat universitària	87	3,4299	,69652		
2. Pis amb família a la ciutat universitària	77	3,3247	,70266		
3. Pis sol a la ciutat universitària	4	3,5500	,47258		
4. Ciutat diferent de la universitat	125	3,3200	,68392	0,395 (0.882)	
5. Residència a la ciutat universitària	10	3,4000	,69921		
6. Residència al campus universitari	3	3,0667	,11547		
7. Online	4	3,3500	,91468		

La Taula 5 mostra els resultats del quart objectiu, que pretén examinar si hi ha diferències de grups entre les subescales del sentiment de pertinença amb el gènere dels estudiants. En aquest cas, el gènere no binari i l'altre no s'han considerat perquè no hi havia prou quantitat de mostra per poder valorar-ho.

A partir de l'anàlisi de la t de Student, s'observa que no hi ha diferències significatives en les mitjanes de les subescales referents el grau de sentiment de pertinença en funció dels gèneres dels estudiants, on els valors de la t de Student són de $t=1,93$ en el cas d'integració social i de $t=-0,96$ en l'orgull. És a dir, la hipòtesi ha estat rebutjada per falta de significació en els valors de relació de les variables; per tant, no hi ha un major sentiment de pertinença per part d'un gènere femení, sinó que està prou igualat entre gèneres.

Taula 5. ANOVA en les variables de sentiment de pertinença i el gènere dels estudiants.

Grup		/ N /	Mitjana /	Desv. Estàndard /	t (P) /
1. Maculí	Integració social	96	3,8708	,07632	1,925 (0.27)
	Orgull	96	3,3083	,07266	
2. Femení	Integració social	206	3,6883	,05430	-,975(0.164)
	Orgull	206	3,3922	,04716	

5. Discussió

El sentiment de pertinença és un aspecte clau en el sector educatiu que fa relativament pocs anys que s'ha començat a investigar i on hi ha hagut un interès exponencial al voltant d'aquest.

Es mostra el sentiment de pertinença com un element clau en l'experiència de la universitat. Trobem que el sentiment de pertinença, representat amb les escales d'integració social i orgull, i el benestar emocional, representat amb les escales de satisfacció amb la vida i afecte positiu, aquestes dues variables correlacionen significativament i positivament entre elles. Aquests resultats van en la línia dels resultats que es troben recentment en la literatura científica, on es mostra que els estudiants que es senten participants d'una comunitat acadèmica experimenten menors nivells d'ansietat i depressió, i mostren també una major satisfacció vital i un millor funcionament psicològic global (Tian et al., 2021; Dao et al., 2024).

En la mateixa línia, el sentiment de pertinença es considera un element clau com a fet essencial per a l'establiment i manteniment del benestar dels estudiants, ja que estudis previs han trobat que el suport emocional té un impacte directe en el sentiment de pertinença, influenciant el benestar de l'individu (Romeo et al., 2024). Aquesta correlació també es troba en l'estudi present, on el sentiment de pertinença incrementa amb el benestar, i a la inversa.

Aquest sentiment de pertinença es valida a través de la teoria de l'autodeterminació (Deci & Ryan, 2000), on es situa la pertinença com una necessitat psicològica bàsica. Les correlacions resultants entre sentiment de

pertinença i benestar emocional de l'estudi segueixen la línia dels estudis recents, com els de Tian et al. (2021), on es demostra com la satisfacció del sentiment de pertinença redueix els símptomes depressius i augmenta l'afecte positiu.

El segon element que s'observa que correlaciona amb la mostra és el rendiment acadèmic amb el sentiment de pertinença. Entenent el rendiment acadèmic com la nota mitjana dels estudiants i el sentiment de pertinença en les dimensions d'integració social i d'orgull, els nostres resultats mostren una correlació significativa i positiva entre les dues variables ($r=0,126-0,201$). En l'estudi de Li et al., (2023) es buscava examinar la correlació en una matèria més específica com és la física, i es va trobar que hi ha diferències quant al gènere pel que fa al sentiment de pertinença, i que els alumnes que se senten més integrats i valorats per l'entorn acadèmic tenen millors resultats acadèmics, veient doncs el sentiment de pertinença com a predictor de les notes del curs.

Encara que els resultats de l'estudi vagin en la línia dels treballs mencionats anteriorment, no hi ha un consens clar. Es troba en l'estudi de Paaes et al., (2025) que el sentiment de pertinença no és suficient per definir el rendiment acadèmic; en canvi, factors com l'autoeficàcia sí que predien el rendiment acadèmic. Seguidament, es va observar que el sentiment de pertinença no és significatiu com a element en si en el rendiment acadèmic, sinó que actua com a figura medidora entre l'estatus socioeconòmic i el rendiment acadèmic. Es mostra que tenir un major estatus socioeconòmic no afecta directament a les notes, però sí a tenir un major sentiment de pertinença.

En l'estudi, no totes les variables han correlacionat significativament. Pel que fa a l'absentisme en dies faltats a classe i el sentiment de pertinença en les dimensions d'integració social i orgull, aquestes dues variables no han correlacionat significativament.

Els estudis en aquest àmbit mostren que el sentiment de pertinença actua com un factor protector contra l'absentisme (López-Bonilla & López-Bonilla, 2015; Majeed et al., 2019). Això es veu en l'estudi de Wadesango et al. (2011), on aquest factor protector es materialitza si la institució promou relacions positives, metodologies actives i suport econòmic, reduint

l'absentisme, millorant la connexió emocional amb la universitat i ajudant a la seva retenció i a l'èxit dels estudiants.

En la mateixa línia, López-Bonilla & López-Bonilla (2015) proposen que quan un estudiant se sent part d'una comunitat educativa on se'l valora i se li dona suport, la motivació i l'assistència milloren i, en conseqüència, també es millora el rendiment acadèmic.

Malgrat que els resultats no hagin estat significatius, la literatura al respecte indica que el sentiment de pertinença és un factor protector contra l'absentisme. L'absentisme és, doncs, un element multifactorial i el sentiment de pertinença actua com a factor protector d'aquest.

Encara que els dies faltats i les dimensions d'integració i orgull no correlacionin, el percentatge d'assistència a les classes i les dimensions d'integració i orgull sí que correlacionen. Hi ha una correlació significativa i positiva ($r=0,150-0,185$) entre els dos elements.

Troblem doncs que una assistència major també indica un major sentiment de pertinença. Això cobra sentit si es relaciona amb l'absentisme. Si el sentiment de pertinença és un factor protector contra l'absentisme, és llavors coherent que les persones amb major percentatge d'assistència a classe siguin les que presentin també un sentiment de pertinença major.

Per altra banda, ens trobem que no hi ha correlació entre l'àmbit de coneixement que s'estudia i el sentiment de pertinença.

Hi ha pocs estudis que hagin estudiat les dues variables anteriors. Un dels pocs és l'estudi ja mencionat a l'apartat anterior de Yangqiuting et al., (2023), on dins d'un mateix àmbit de coneixement, com és la física, hi ha diferents graus de sentiment de pertinença segons el gènere.

Una altra variable que s'ha buscat estudiar a l'estudi és si el lloc de residència dels estudiants mentre cursen els estudis influeix en el seu sentiment de pertinença. Aquestes dues variables, però, no han obtingut diferències significatives entre les mitjanes dels grups.

En aquest sentit, no hi ha gaire estudis fets al respecte. Malgrat això, trobem l'estudi de Leslie et al. (2018), on s'indica que sí que hi ha una variació del nivell de sentiment de pertinença dels estudiants en funció de si viuen al

costat de la universitat ("suburban") o a les afores de la ciutat ("township"). Troben que els alumnes que viuen a una distància major de la universitat mostren un menor sentiment de pertinença.

En el nostre cas, aquesta diferència significativa entre grups no s'ha donat i no podem dir, doncs, que el sentiment de pertinença sigui diferent segons el lloc de residència dels estudiants mentre cursen els estudis.

Quant a la variable del gènere, no s'ha trobat tampoc diferències significatives entre les mitjanes en les subescales de sentiment de pertinença i el gènere dels estudiants.

Aquest, però, no ha estat el cas de tots els estudis, ja que en l'estudi de Li et al., (2023) troben que hi ha un major grau de sentiment de pertinença en el gènere masculí que en el femení en la matèria de física.

Malgrat que les variables de gènere, lloc de residència mentre s'estudia i l'àmbit de coneixement que s'estudia no hagin mostrat diferències significatives entre els grups i que l'absentisme no ha correlacionat significativament amb el sentiment de pertinença, seria interessant continuar estudiant al respecte i veure les variables en una mostra diferent de la d'aquest estudi.

Per altra banda, és important tornar a ressaltar la correlació significativa i positiva entre el benestar emocional, el rendiment acadèmic i el sentiment de pertinença, ja que han seguit la línia que hi havia establerta anteriorment en altres estudis. La mostra de l'estudi ha seguit les prediccions inicials en aquest cas.

Malgrat que no s'hagin efectuat totes les correlacions significativament, les variables que són més genèriques i que tenen més estudis que les sostenen, com són el benestar emocional i el rendiment acadèmic, sí que han correlacionat amb el sentiment de pertinença. Les altres variables no ho han fet. S'ha de tenir present que és un àmbit d'estudi molt recent, encara que cada vegada té més renom i s'investiga més al respecte; falten més estudis que tinguin en compte variables com el gènere o l'àmbit de coneixement que s'estudia.

Aquest estudi ha estat limitat per diversos factors. Un dels factors ha estat la manca de representació de mostra en el gènere binari i altres, perquè no hi ha hagut prou mostra i s'han hagut d'eliminar, deixant només gènere femení i masculí. En la mateixa línia, en el cas de la residència dels estudiants mentre realitzen els estudis, hi ha hagut poca mostra d'estudiants que resideixen a residències del campus universitari.

Per altra banda, el qüestionari pot estar subjecte al biaix de la desitjabilitat social, on els estudiants han pogut respondre en funció del que és acceptable socialment. Tanmateix, la mostra de l'estudi és específica en estudiants universitaris, fet que dificulta poder generalitzar els resultats en altres estudiants d'altres etapes escolars. Concloent amb les limitacions, aquest és un estudi transversal en un moment concret en el temps i no és longitudinal.

Els resultats de l'estudi van en la mateixa línia que els altres estudis proposats amb anterioritat. Es pot veure també com el constructe de sentiment de pertinença és multifactorial i implica moltes variables. A escala d'implicació teòrica, són resultats útils per poder perfeccionar els instruments de mesura i ajudar a vincular les teories psicològiques i educatives amb resultats a partir d'una mostra real.

A escala pràctica, els resultats impliquen una direcció per a les institucions universitàries. Aquests resultats poden guiar el disseny i la creació de noves polítiques institucionals o modificar les presents, fomentant també la innovació docent en les institucions. Veient que el benestar emocional correlaciona amb el sentiment de pertinença, és interessant que les universitats ofereixin suport psicològic i orientació als estudiants; tanmateix, poden crear espais on es faciliti la interacció social entre els estudiants. Finalment, pot implicar polítiques de diversitat i inclusivitat, fomentant el benestar en els estudiants i, com a conseqüència, el seu sentiment de pertinença

Finalitzant tot el que s'ha explicat amb anterioritat, seria recomanable que el treball es repliqués amb altres estudiants amb més varietat entre graus i universitat. Tanmateix, seria interessant que es preguntés si l'alumne està becat o no i si treballa o no mentre estudia, per tenir en compte la variable socioeconòmica. També l'horari programat que té l'estudiant (matí, tarda,

partit) per veure si aquest li afecta en la seva conciliació amb la vida privada i, com a conseqüència, afecta al seu sentiment de pertinença. Tanmateix, serà interessant observar com evoluciona el sentiment de pertinença dels estudiants en un estudi longitudinal i observar si hi ha variacions en el sentiment de pertinença en funció dels anys que s'estudia a la universitat o si aquest no varia.

6. Bibliografia

- Adibnazari, O., Oliveira, L., Johnson, T., & Fragala, M. S. (2015). Personal and institutional factors affecting physical activity participation in university students. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 47(5S), 916. <https://doi.org/10.1249/01.mss.0000479213.92849.8f>
- Ahn, M. Y., & Davis, H. H. (2019). Four domains of students' sense of belonging to university. *Studies in Higher Education*, 45(3), 622–634. <https://doi.org/10.1080/03075079.2018.1564902>
- Ansari, W. E., & Stock, C. (2010). Is the health and wellbeing of university students associated with their academic performance? Cross sectional findings from the United Kingdom. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7(2), 509–527. <https://doi.org/10.3390/ijerph7020509>
- Au, A., Caltabiano, N. J., & Vaksman, O. (2023). The impact of sense of belonging, resilience, time management skills and academic performance on psychological well-being among university students. *Cogent Education*, 10(1). <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2215594>
- Bover, J. (2021). Terminologie catalane - Le centre de terminologie TERMCAT. *Translatio*, 51–61. <https://doi.org/10.48611/isbn.978-2-406-11225-9.p.0051>
- Burris, J. L., Brechting, E. H., Salsman, J., & Carlson, C. R. (2009). Factors associated with the psychological well-being and distress of university students. *Journal of American College Health*, 57(5), 536–544. <https://doi.org/10.3200/JACH.57.5.536-544>

- Calleja, N., & Mason, T. (2020). Escala de Bienestar subjetivo (EBS-20 y EBS-8): construcción y validación. *Revista Iberoamericana de Diagnóstico y Evaluación - e Avaliação Psicológica*, 55(2). <https://doi.org/10.21865/RIDEP55.2.14>
- Chen, Y. L., & Ching, G. S. (2011). A case study on the effects of campus climate to the cross-cultural norms of Taiwanese students. *International Journal of Research Studies in Psychology*, 1(1). <https://doi.org/10.5861/ijrsp.2012.v1i1.4>
- Dao, A., Pegg, S., Okland, S., Green, H., & Kujawa, A. (2024). Longitudinal associations between sense of belonging, imposter syndrome, and first-year college students' mental health. *Journal of American College Health*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/07448481.2024.2355162>
- De Beer, J., Smith, U., & Jansen, C. (2009). 'Situated' in a separated campus – Students' sense of belonging and academic performance: A case study of the experiences of students during a higher education merger. *Education as Change*, 13(1), 167–194.
- Del Moral-Pérez, M. E., Guzmán-Duque, A. P., & Bellver-Moreno, M. del C. (2020). Interacción social de universitarios colombianos y españoles en medios sociales y perfiles predominantes. *RELATEC Revista Latinoamericana de Tecnología Educativa*, 20(2), 9–27. <https://doi.org/10.17398/1695-288X.20.2.9>
- Díaz, H. L., Peláez, A. L., Xabier, F., Fernández, A., Conde, S., García-Castilla, F., Vírseda, E., Diaconu, M., Racovita-Szilagyi, L., Graham, S., Fernández, X. A., Sherwood, D., Weinger, S., Civera, N., Hernández, A., Pastor, E., Del Carmen, M., & Cano, M. (2018). Journal of Sociology and Social Welfare Vol. 45 No. 1. *The Journal of Sociology & Social Welfare*, 45(1). <https://doi.org/10.15453/0191-5096.4163>
- Dukhan, S. (2025). Building belonging at university: Cultural background, social interaction, science identity and linguistic support / Creando pertenencia en la universidad: acervo cultural, interacción social y apoyo lingüístico. *Journal for the Study of Education and Development Infancia y Aprendizaje*. <https://doi.org/10.1177/02103702251320855>

- Esmaeilinasab, M., Khoshk, A. A., & Makhmali, A. (2016). Emotion regulation and life satisfaction in university students: Gender differences. *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2016.11.82>
- Freeman, T. M., Anderman, L. H., & Jensen, J. M. (2007). Sense of belonging in college freshmen at the classroom and campus levels. *The Journal of Experimental Education*, 75(3), 203–220. <https://doi.org/10.3200/JEXE.75.3.203-220>
- Frenk, J., Chen, L., Bhutta, Z. A., Cohen, J., Crisp, N., Evans, T., Fineberg, H., Garcia, P., Ke, Y., Kelley, P., Kistnasamy, B., Meleis, A., Naylor, D., Pablos-Mendez, A., Reddy, S., Scrimshaw, S., Sepulveda, J., Serwadda, D., & Zurayk, H. (2010). Health professionals for a new century: Transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *The Lancet*, 376(9756), 1923–1958. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(10\)61854-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(10)61854-5)
- Freire, C., Ferradás, M. del M., Valle, A., Núñez, J. C., & Vallejo, G. (2016). Profiles of psychological well-being and coping strategies among university students. *Frontiers in Psychology*, 7. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01554>
- García, M. A. A., & Zárata, A. G. O. de. (2024). Validación de la Escala de Sentido de Pertenencia a la Universidad en España. *Revista Iberoamericana de Diagnóstico y Evaluación - e Avaliação Psicológica*, 73(3), 5. <https://doi.org/10.21865/RIDEP73.3.01>
- Generalitat de Catalunya. (2010, 7 de setembre). *Decret 119/2010, de 7 de setembre, de drets i deures dels alumnes dels centres públics i dels centres privats sostenits amb fons públics de Catalunya*. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 5722. <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5722/1085002.pdf>
- Gopalan, M., Linden-Carmichael, A., & Lanza, S. (2021). College students' sense of belonging and mental health amidst the COVID-19 pandemic. *Journal of Adolescent Health*, 70(2), 228–233. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2021.10.010>

- Hernández-Torrano, D., Ibrayeva, L., Sparks, J., Lim, N., Clementi, A., Almukhambetova, A., Nurtayev, Y., & Muratkyzy, A. (2020). Mental health and well-being of university students: A bibliometric mapping of the literature. *Frontiers in Psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01226>
- Howard, A. H., Gwenzi, G. D., Newsom, L., Gebru, B. T., & Wilke, N. G. (2023). The relationship between sense of belonging and well-being outcomes in emerging adults with care experience. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(13), 6311. <https://doi.org/10.3390/ijerph20136311>
- Jiang, Y., Lu, C., Chen, J., Miao, Y., Li, Y., & Deng, Q. (2022). Happiness in university students: Personal, familial, and social factors: A cross-sectional questionnaire survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(8), 4713. <https://doi.org/10.3390/ijerph19084713>
- Kim, H. J., Hong, A. J., & Song, H. (2019). The roles of academic engagement and digital readiness in students' achievements in university e-learning environments. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1). <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0152-3>
- Li, Y., Bernardi, R. C., & Burkholder, E. (2024). The effects of active learning on students' sense of belonging and academic performance in introductory physics courses. *European Journal of Physics*, 45(4), 045705. <https://doi.org/10.1088/1361-6404/ad4fcd>
- Liu, X., Yang, Y., & Ho, J. W. (2022). Students sense of belonging and academic performance via online PBL: A case study of a university in Hong Kong during quarantine. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(3), 1495. <https://doi.org/10.3390/ijerph19031495>
- López-Bonilla, J. M., & López-Bonilla, L. M. (2013). The multidimensional structure of university absenteeism: An exploratory study. *Innovations in Education and Teaching International*, 52(2), 185–195. <https://doi.org/10.1080/14703297.2013.847382>

- Luo, A., & Zhou, M. (2022). Role of residential college participation in sense of belonging and academic learning. *Journal of American College Health*, 72(6), 1664–1667. <https://doi.org/10.1080/07448481.2022.2098034>
- Morales-Rodríguez, F. M., Espigares-López, I., Brown, T., & Pérez-Mármol, J. M. (2020). The relationship between psychological well-being and psychosocial factors in university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(13), 4778. <https://doi.org/10.3390/ijerph17134778>
- Omari, R., Akuffobe-Essilfie, M., Hagan, E., Baah-Tuahene, S., Sarpong-Anane, A., Kouevi, T. A., Asabo, R., Akon-Yamga, G., Andoh, H., & Tetteh, E. K. (2025). A qualitative assessment of barriers within the university learning environment and their influence on students' participation in engineering education. *Learning Environments Research*. <https://doi.org/10.1007/s10984-025-09536-1>
- Ovink, S. M., Byrd, W. C., Nanney, M., & Wilson, A. (2024). "Figuring out your place at a school like this:" Intersectionality and sense of belonging among STEM and non-STEM college students. *PLOS ONE*, 19(1), e0296389. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0296389>
- Paales, M., & Täht, K. (2025). Women in Computer Science: High School Math Exam, School Belonging, Academic Self-Efficacy, and Their Relationship to First-Semester Grades. *IEEE Transactions On Education*, 1-8. <https://doi.org/10.1109/te.2025.3538949>
- Park, S., Williams, M. S., Dorimé-Williams, M. L., Carr, A. M., Hovey, S., Lockhart, J., Sewell, C. A., Fritz, N., & Slaten, C. D. (2024). Investigating belonging as a mediator between culturally engaging campus environments and satisfaction. *Innovative Higher Education*. <https://doi.org/10.1007/s10755-024-09739-z>
- PEB *Compendium of Exemplary Educational Facilities*. (2006). En PEB Papers/PEB papers. <https://doi.org/10.1787/9789264014923-en>

- Romeo, I., Stanislaw, H., McCreary, J., & Hawley, M. (2024). The importance of belonging for well-being in college students. *PLOS Mental Health*, 1(1), e0000057. <https://doi.org/10.1371/journal.pmen.0000057>
- Shin, J. E., & Lytle, A. (2024). The roles of impostorism and academic help-seeking in undergraduate students' sense of belonging and college completion intention. *Social Psychology of Education*, 27(5), 2589–2602. <https://doi.org/10.1007/s11218-024-09925-z>
- Strayhorn, T. L. (2021). Exploring ethnic minority first-year college students' well-being and sense of belonging: A qualitative investigation of a brief intervention. *American Journal of Qualitative Research*, 6(1), 42–58. <https://doi.org/10.29333/ajqr/11422>
- Tavernier, R., & Willoughby, T. (2014). A longitudinal examination of the bidirectional association between sleep problems and social ties at university: The mediating role of emotion regulation. *Journal of Youth and Adolescence*, 44(2), 317–330. <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0107-x>
- Tian, J., Zhang, M., Zhou, H., & Wu, J. (2021). College satisfaction, sense of achievement, student happiness and sense of belonging of freshmen in Chinese private colleges: Mediation effect of emotion regulation. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(22), 11736. <https://doi.org/10.3390/ijerph182211736>
- Triadó-Ivern, X., Aparicio-Chueca, P., Elasri-Ejjaberi, A., Maestro-Yarza, I., Bernardo, M., & Maynegre, P. P. (2018). A factorial structure of university absenteeism in higher education: A student perspective. *Innovations in Education and Teaching International*, 57(2), 136–147. <https://doi.org/10.1080/14703297.2018.1538896>
- Van Le, H. (2024). Factors impeding university students' participation in English extracurricular activities: Time constraints and personal obstacles. *Heliyon*, 10(5), e27332. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e27332>

Wang, C., Alvarez-Gaitan, J. P., Moore, S., & Stuetz, R. (2019). Social and institutional factors affecting sustainability innovation in universities: A computer re-use perspective. *Journal of Cleaner Production*, 223, 176–188. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.03.093>

7. Annexes

Items d'integració social de l'Escala sentiment a la universitat (ESPU)

- "Tengo muchos/as amigos/as estudiando en esta universidad"
- "Tengo afecto por mis compañeros/as"
- "Interactúo socialmente con compañeros/as de clase dentro y fuera de la universidad"
- "Me siento integrado/a dentro de classe"
- "En la universidad me siento aceptado/a por los demás"

Items d'orgull de l'Escala sentiment a la universitat (ESPU)

- "Los profesores/as muestran interés y compromiso en el aprendizaje de los estudiantes"
- "Me gusta que otros sepan que estudio en esta universidad"
- "Estaría orgulloso/a de apoyar a mi universidad en lo que pueda en el futuro"
- "Me siento orgulloso/a de estudiar en esta universidad"
- "Me siento parte de esta universidad"

Items de satisfacció amb la vida de l'escala de Benestar emocional Subjectiva (EBS)

- "Me gusta mi vida"
- "Estoy satisfecho/a con mi vida"
- "Mi vida es feliz"
- "Mi vida es maravillosa"
- "Tengo una buena vida"
- "Estoy satisfecho/a con quien soy"
- "Mi vida es como quiero que sea"
- "Volvería a vivir mi vida"
- "Tengo logros importantes en mi vida"
- "Mi vida es interesante"

Items d'afecte positiu de l'escala de Benestar emocional Subjectiva (EBS)

- "Estoy "de buenas""
- "Soy una persona feliz"
- "Mi vida me trae alegria"
- "Me siento de buen humor"
- "Disfruto de mi vida"
- "Me siento contento/a"
- "Me siento en paz conmigo mismo/a"
- "Soy una persona entusiasta"
- "Disfruto de las actividades cotidianas que realizo"
- "Disfruto de los detalles de la vida"